

IVANA HADŽIHASANOVIĆ, BALETNA PEDAGOGINJA

Očaravajuća snaga plesa

Piše: DUŠKA AMIĐIĆ
Foto: ZORAN LEŠIĆ

Prošlog mjeseca počela je realizacija inkluzivnog projekta „I mi to možemo – Silent Dance“ koji realizuje Tanzelarija – Organizacija za promociju savremenog plesa u partnerstvu s Centrom za kreativni rast i razvoj – LER.

Projekt je nastavak edukacijskog programa „Silent Dance“ i veoma je specifičan s obzirom na to da je namijenjen muzičkoj i plesnoj edukaciji djece s oštećenjem sluha. Najveći dio aktivnosti su muzičko-plesne radionice, koje se vode kroz inovativni program muzičko-plesne edukacije „Silent Dance“, čija autorica je Ivana Hadžihasanović. Program je Zero Project proglasio jednim među 70 najboljih edukacijskih programa u svijetu za 2020. godinu.

Ivana Hadžihasanović (Gojmerac) baletna je pedagoginja u OMBŠ „Novo Sarajevo“ i magistrica muzičkih nauka. Autorica je knjige *Ples, muzika i djeca s posebnim potrebama*, kreatorica MD kreativne terapije, docentica na Sveučilištu Hercegovina, freelancer savremena plesačica i koreografkinja te umjetnička direktorica Tanzelarije.

Za ovaj intervju mogli bismo reći da je „razgovor s povodom“, ali naša sagovornica je zbog svog umjetničkog ali i društvenog djelovanja neosporno zaslužila da joj, i bez posebnog povoda, posvetimo ove stranice *Urban magazina*.

Projekt je, kao što smo već spomenuli, počeo u junu. Koji je cilj ovog projekta koji je, ustvari, nastavak edukacijskog programa „Silent Dance“, koji ste započeli prošle godine?

Cilj nam je da kroz muzičko-plesne radionice djecu s oštećenim sluhom upoznamo s muzičkom i plesnom umjetnošću, da radimo na razvijanju određenih sposobnosti, te da ih aktivno uključimo u umjetničko stvaralaštvo. S obzirom na to da djeca s oštećenjem sluha u Bosni i Hercegovini nemaju osiguran nikakav dodir s ovakvom vrstom edukacije, iako u svijetu postoji edukacija na svim razinama za ovu populaciju iz navedenih oblasti umjetnosti, moja želja je da ovaj projekt bude samo početna tačka ili rasadnik talenata za daljnja stručna usmjeravanja i edukaciju. Kroz lično iskustvo rada s odraslima i djecom s oštećenjem sluha uvidjela sam da oni na poseban način osjete zvuk i pokret, te da ga, kao takvog, na specifičan način i reprodukuju. Njihovo stvaralaštvo je očaravajuće i nesvakidašnje i pravo je osvježanje, posebno kada govorimo o plesnoj umjetnosti.

Stava sam da je bosanskohercegovačkoj sceni potreban jedan ovakav plesni izraz, ali da je i osobama s oštećenjem sluha potrebna scena kako bi dobile svoj prostor i vrijeme u svijetu umjetnosti.

Koje su aktivnosti planirane?

Planirano je da kroz radionice prođe oko 30 djece s oštećenjem sluha u koje će se povremeno uključivati i čujuća djeca iz Osnovne muzičke i baletske škole „Novo Sarajevo“, koja je i prijatelj ovog projekta. Završna muzičko-plesna produkcija, koja će pokazati mogućnosti i svestranost ovih mladih ljudi, planirana je za decembar ove godine.

Sretna sam što je projekt prepoznat kao kvalitetan i inovativan, te je dobio finansijsku podršku Vlade Kraljevine Norveške kroz projekt „Stvaranje povoljnijeg okruženja za civilno društvo – EMBRACE“, a koji realizuje Razvojni program Ujedinjenih nacija – UNDP.

Kada i zašto ste počeli s plesom?

S plesom sam počela sa svojih deset godina. Ustvari, moje školovanje je počelo 1996. godine i bila sam prva poslijeratna generacija malih balerina koja je upisala baletski odsjek u Osnovnoj muzičkoj školi „Mladen Pozajić“ u klasi pokojnog Antuna Marinića, a poslije Đuke Nikolić. Sjećam se samo da mi je mama jednog popodneva rekla da je čula da je otvoren poziv za upis u baletsku školu. I tako je počelo moje neobično putovanje kroz svijet plesa, koje i danas traje. Bilo je uspona i padova kroz ovaj cijeli period. Ali i padovi i uspjesi uvijek su mi davali nove životne lekcije, novu perspektivu i novu, neobičnu snagu i odlučnost. Ples me je naučio mnogim neobičnim životnim lekcijama koje sigurno ne bih ovako kvalitetno dobila ni na jedan drugi način.

Imala sam priliku ples iskusiti kroz različite uloge. Prvo kao učenik i plesač, a poslije i kao baletna pedagoginja. Iskustvo pedagoga dalo mi je potpuno novi pogled na ples, iz kojeg sam i sama učila ples i kako moje vlastito tijelo reaguje na ples i pokret. Iako sam školovana za klasičnu balerinu, moje interesovanje je uvijek naginjalo ka savremenom plesnom izrazu, u kojem sam se ostvarila kao plesačica kroz internacionalne plesne produkcije, a prije par godina i kao koreografkinja u drugom dijelu triptiha Balkan Dance Projecta Vol. 3, pod nazivom „Znakovi pored puta“, po motivima istoimenog djela Ive Andrića. Ovo je za mene bio veliki izazov, koji sam uspjela iznijeti uz divan tim kolega Mirjanu Blažević Lešić, Zorana Lešića i Sveu Thaliu Čatić.

Je li ples za vas isključivo izvođačka umjetnost?

Ples je za mene uvijek predstavljao mnogo više od izvođačke umjetnosti kojom imamo priliku iskazati svoja plesna umijeća. Nekako sam uvijek pronalazila onu duhovnu i terapeutsku snagu pokreta uz muziku, koju sam prvobitno na sebi iskušavala i za sebe nalazila poseban način izraza koji nisam mogla pronaći kroz druge medije. Povezujući ove dvije umjetnosti na poseban način, 2011. godine kreirala sam poseban vid kreativne terapije MD Therapy.

Tanzelarija – kada, kako, šta?

Tanzelarija – Organizacija za promociju savremenog plesa, nastala je 2006. godine i jedina je organizacija u Bosni i Hercegovini koja se bavi promocijom savremenog plesa. Od osnivanja pa do danas kroz Tanzelariju je prošlo dosta umjetnika, a ja sam se priključila 2014. godine, na poziv tadašnje predsjednice udruženja Nevene Planinšek. Tada sam dobila priliku da se prvi put ostvarim kao savremena plesačica u manjim komadima kroz međunarodne projekte, a već 2016. godine sam na inicijativu tadašnje direktorice preuzela kormilo organizacije. Od tog trenutka pa do danas sam zajedno sa svojim saradnicama i saradnicima uspjela kreirati veliki broj projekata, među kojima su sada već u regionu prepoznatljivo takmičenje iz klasičnog baleta i savremenog plesa „Balance“, mnogobrojne edukacije za djecu iz baletskih škola, edukacije za plesne pedagoge, okrugli stolovi, prve naučno-umjetničke konferencije, te dvije produkcije u okviru Balkan Dance Projecta.

Nedavno je Tanzelarija pokrenula i svoju školu plesa u okviru koje radimo s djecom predškolskog i ranog školskog uzrasta, te časove jedan na jedan. Kreirani programi od baletnih pedagoga s dugogodišnjim iskustvom koncipirani su prema uzrastu djece s kojom se radi.

Takmičenje Balance... ideja...?

U trenutku kada sam preuzela Tanzelariju desilo se da učenicima baletskih škola već dvije godine u Bosni i Hercegovini nije organizovano nikakvo takmičenje. Kolegica s kojom radim u baletskoj školi, a koja je ujedno i dio Tanzelarije, Svea Thalia Čatić, i ja uvidjele smo da djeci lagano pada motivacija, te smo odlučile da pokušamo napraviti takmičenje iz klasičnog baleta na nivou države uz iskusni međunarodni žiri. Naravno, tada smo krenuli kao veliki entuzijasti, radeći *pro bono*, samo kako bismo svojim učenicima omogućili da pokažu svoje plesne tehnike i plesnost, da ih motiviramo, te da i učenici i njihovi pedagozi vide u kojem pravcu se kreću sa svojom edukacijom. Ne nadajući se, takmičenje je već prve godine privu-

klo takmičare iz zemalja regiona. Uvidjeli smo da je ovakav događaj u svijetu baleta potreban i pozdravljen od struke, te se on nastavio razvijati. Sada je Balance postao poznat u regionu, ali i nekim evropskim zemljama kao mjesto gdje se jednom godišnje okupljaju učenici baletnih škola i pedagozi, mjesto gdje se stiču nova pedagoška i takmičarska iskustva i razvijaju nove ideje. Zahvaljujući našim dragim prijateljima iz Bosne i Hercegovine i regiona, takmičenje se proširilo i na savremeni ples.

U želji da ne zaboravimo velikane sarajevskog baleta, bez kojih baleta u Sarajevu ne bi ni bilo, kreirali smo specijalnu nagradu „Emina Minka Kamberović“. Danas je gospođa Minka specijalni član Tanzelarije i daje nam veliku podršku svim svojim resursima, a najviše dijeljenjem svog iskustva i znanja stečenog kroz bogatu karijeru.

Nažalost, zbog COVID-a takmičenje ove godine nije održano, ali se nadamo da ćemo već iduće godine održati naše peto, jubilarno takmičenje, koje će pored takmičarskog i edukacijskog programa ljubiteljima savremene umjetnosti omogućiti uživanje u izložbi posvećenoj plesu.

Uz školu u kojoj predajete, tu je i porodica...

Dosta rano, kada sam imala samo dvadeset godina, počela sam raditi kao baletska pedagoginja u Osnovnoj muzičkoj i baletskoj školi „Novo Sarajevo“. Tada sam bila studentica treće godine Muzičke akademije u Sarajevu i sjećam se da je to bio veoma turbulentan period. Ujutro časovi u školi, pa trčim na predavanja i vježbe, koji su trajali po cijeli dan, a potom bih se u predvečerje vratila ponovo u školu, gdje sam svojoj prvoj generaciji držala časove baleta. Sigurno da je bilo naporno, ali nekako sam već do tada naučila da radim više stvari istovremeno. Bilo je lijepo biti samostalan i imati priliku pomoći svojim roditeljima. Kako sam tada radila više stvari, tako i danas radim kao baletna pedagoginja, docentica na Univerzitetu Hercegovina, te kao predsjednica Udruženja Tanzelarija. Roditeljstvo je došlo nekako u svoje vrijeme i kao pravo osvježanje. Iako je veliki izazov izbalansirati roditeljstvo moja tri mala anđela, Vildana, Zare i Rijada, sa svim mojim poslovnim obavezama i ambicijama, oni su moja pokretačka snaga. Volim dosta vremena provoditi s njima iako to ponekad nije moguće, ali se trudim da naše provedeno vrijeme bude kvalitetno i da budem mama na koju će se moći osloniti i kada odrastu da im mogu biti životni reper. Biti multitasking moguće je zahvaljujući prvenstveno mom suprugu Senadu, koji mi daje veliku podršku, ali i zahvaljujući uskom krugu prijatelja i porodici, koji mi daju poticajnu energiju za daljnji rad i napredovanje.

Kako uz sve to stignete i veoma uspješno raditi na naučnom planu... knjige, radovi, magistratura i sada doktorat?

Moja velika ljubav je nauka. I kada bih mogla čitav život da učim i da istražujem i da mogu od toga živjeti, vjerovatno bih se za to opredijelila. Veoma sam znatiželjna osoba, i što više učim i istražujem nauka i moja znatiželja me sve više uvlače u svoj svijet. Jednom kada se čovjek zaljubi u nauku, učenje i sticanje novih saznanja, to je naprosto nemoguće ostaviti. Zato sam i upisala prvo magistarske studije na Muzičkoj akademiji u Sarajevu, gdje sam magistrirala iz oblasti metodike muzičke nastave, a potom sam upisala doktorske studije na Pedagoškom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Intrigantna moć muzike i plesa na čovjeka, njegovo ponašanje i razvoj me je privukla, te sam zahvaljujući međunarodnoj stipendiji provela mjesec dana na Neurološkom institutu kliničkog centra Univerziteta u Ljubljani. Tamo sam radila na istraživanju uticaja muzičkih stimulacija na mozak osoba s oštećenjem sluha. Danas je dio tog istraživanja iskorišten u kreiranju edukacijskog programa „Silent Dance“, a dio u doktorskoj disertaciji. Sva ova istraživanja nemaju smisla ako ostaju samo za mene, te sam do sada objavila desetak naučnih radova, redovno izlažem naučne radove na naučnim konferencijama, a 2015. godine sam objavila i knjigu *Muzika, ples i djeca s posebnim potrebama*, koja se danas koristi i kao udžbenik iz oblasti kreativnih terapija.

Planovi... projekti...?

Sada radim na daljnjim projektima u Tanzelariji. Moj tim i ja imamo nekoliko izvrsnih ideja koje su u okviru tri internacionalna evropska projekta. Planiramo rad na dvije plesne predstave i na razvoju formalne plesne edukacije iz plesne pedagogije i savremenog plesa. Uskoro bi trebala biti i odbrana doktorske disertacije, na kojoj sam radila dosta dugo, te bih na taj način za sada zaokružila svoje obrazovanje. I uz ovo sve, uživanje sa svojom porodicom i prijateljima. ■